

PALESTINA

De videre forhandlinger om Palestina-problemet ble for en tid siden utsatt til begynnelsen av desember, vesentlig fordi de fleste av deltagerne skulle til FN's generalforsamling i New York. Men det var heller ikke noen utsikt for en løsning av problemet. For britene, ikke minst for de britiske myndigheter og tjenestemenn i Palestina, er denne videre utsettelse og uvisshet lite kjærkommen, så meget mere som nye terror-handlinger hører til dagens orden. I Storbritannia har man også lite håp om at chansene for en løsning av problemene vil være større når forhandlingene tar til igjen i desember. Man er snarere tilbøyelig til å tro det motsatte; nye jødiske terrorhandlinger vil ha pirret opinionen i Storbritannia, nye britiske deportasjoner av illegale jødiske immigranter vil ha skjerpet stemningen blant jødene i Palestina og annetsteds.

De arabiske representantene som var samlet til round-table-konferansen i London, viste heller ingen tegn til å ville fire på de arabiske krav.

Under alle disse vanskeligheter vakte president Trumans tale i begynnelsen av oktober hvor han fornyet kravet om at 100.000 jødiske flyktninger straks måtte få innpass i Palestina, berettiget ergrelse i Storbritannia. Trumans tale var visstnok for en del begrunnet i valgpolitiske hensyn, ønsket om å fiske jødiske stemmer, men som Spectator skrev, britenes reaksjon overfor president Truman har skredet «fra sympati gjennom nedstemthet til ergrelse». Til all overflod har de nu fått presidentens syn bekreftet på nytt.

Storbritannia står i forbindelse med Palestina-problemet overfor muligheten av å måtte revidere hele sin strategiske forsvarsplan for Middelhavet, skjønt disse strategiske hensyn sjelden blir nevnt under de offisielle forhandlingene om Palestina. Palestina-problemet må derfor fra britisk side ses i forbindelse med forhandlingene med Egypt, forholdene i Hellas, Dardanellerproblemet og hele komplekset av problemer i Det nære og midtre østen.

Etter at den britiske regjering besluttet å evakuere de britiske tropper i Egypt, fikk Palestina en økt strategisk betydning for Storbritannia og en større militærbase ble besluttet opprettet i Gaza. Strategiske hensyn kom nu til å veie sterkere for britene enn politiske og humanitære. På den annen side har man reist spørsmålet om det er klokt av Storbritannia å basere sitt forsvaret av det indre Middelhavet på posisjoner i et område som politisk er så usikkert som Palestina. Som følge av slike argumenter har man diskutert om man bør konsentrere Det britiske samveldes sterkeste forsvarsposisjoner i Afrika og Asia til områdene om Det indiske hav og Den persiske bukt. Det

meldes også at Cypem skal utbygges til en meget sterk base. Uansett om britene ser seg nødsaget til å utbygge en serie nye forsvarsbaser i forbindelse med skips- og luftfartsveier sønnafor den tradisjonelle linjen gjennom Suez, vil de formodentlig i det lengste holde på sine Middelhavsposisjoner, og innrette sin politikk både overfor jøder og arabere i overensstemmelse med dette. Britene fremhever formodentlig også i sine forhandlinger med araberne at en steil arabisk politikk i Palestina nødvendigvis må føre til en mindre imøtekommende politikk fra britisk side i Egypt. For øyeblikket er det sterke krefter i gjære i Det nære og midtre østen for å utnytte fruselen om et mere intimt sovjet-russisk engasjement i Orienten til press overfor Storbritannia og De forente stater.

I Storbritannia er mange av den oppfatning at man snart må treffe et klart valg med hensyn til situasjonen i Palestina. Enten må britene trekke seg ut av Palestina, gi avkall på sin formynderrolle og overlate forhandlingene til araberne og jødene selv, eller de må fortsatt ta alle de vanskeligheter den nuværende og fremtidige situasjon byr på. Av strategiske og prinsipielle politiske grunner vil de måtte møte disse vanskeligheter effektivt, det vil formodentlig si med unntagelses-tilstander, stadig skjerpede forholdsregler og kritikk fra forskjellig hold gjennom FN og andre organer og kanaler. Hvis britene overlater Palestina til FN, vil de ikke kunne regne med at deres strategiske interesser i lengden vil kunne varets som de ønsker. —

Det har for britene vært meget om å gjøre å bringe på det rene i hvilken utstrekning amerikanerne er villige til å dele ansvaret for utviklingen i Det nære og midtre østen, hvor de jo har store interesser. Amerikanerne har nemlig villet binde seg til noen avtaler eller faste linjer i disse spørsmålene, og britene har derfor vært utålmodige og ergerlige over alle de amerikanske «forslag» og henstillinger, sålenge amerikanerne ikke vil dele ansvaret og ta på seg praktiske oppgaver, f. eks. stille faste kontingenter til disposisjon eller gi bindende garantier for områdenes forsvar.

Palestina-problemet er altså like langt fra sin løsning, og de offisielle forhandlinger er foreløpig utsatt. Men de forskjellige krefter arbeider intenst, og problemet er fortsatt et av de mest innviklede i britisk og internasjonal politikk i dag. En britisk politiker sammenlignet nylig Palestina-problemet med en kreftsykdom på et så vitalt punkt at de helbredelsesmetoder som ellers ville kunnet stå til rådighet, ikke kan anvendes. Han kalte Palestina-problemet for Det britiske samveldes «mavekraft».

Aft, 100.46